

DE PE CULMILE SINAITICE ÎN ABISUL IDOLATRIEI

Un capitol biblic zguduitor (Ki Tisá) parcurgem în Șabatul 18 Adar I, coincizând, în acest an 5755, cu data de 8 februarie 1995.

Trecuse puțin timp de când, de pe vârful Muntelui Sinai, au răsunat cele Zece Porunci, un adevărat cod al înaltei morale cu care poporul evreu a fost înzestrat spre a-l respecta și a-l dăruí întregii omenirii. Zece Porunci care stau la baza civilizației umane în ceea ce are ea esențial, privind comportamentul omului în viață. S-a pus atunci capăt idolatriei care a întunecat mințile omenirii, inclusiv ale unor mari gânditori ai antichității. Puzderie de zei și de religii, mii de martiri care le negau (și n-aș da decât exemplul lui Socrate, pe care „civilizata Atenă” l-a condamnat să bea cupa cu otrăvă pentru că „și-a bătut joc de zei”). Obligativitatea unei zile săptămânale de odihnă pentru întreaga ta familie, ca și pentru toți cei ce lucrează în gospodăria ta, chiar și pentru străinul care locuiește înăuntrul cetăților tale, zi de odihnă de care trebuie să beneficieze până și vitele de

HAIM RIEMER

Continuare în pag. 8

REDEFINIREA CONCEPTULUI DE EMANCIPARE

Dacă demitizarea Haskalei a însemnat confruntarea între valorile umaniste, proclamate de intelectualii luminiști de bună credință, și formele de opresiune antievreiască declanșate de guvernânți în momentele de criză socială, dacă emanciparea interioară a fost marcată de avânt integrator, uneori cu rățaciri regretabile, alternând cu nevoia de regăsire a identității evreiești, mai bine zis, cu statuarea dublei apartenențe (iudaice și autohtone), cel de-al doilea stadiu al emancipării deschide poarta unei analize critice. Fiindcă dobândirea de libertăți și drepturi cetățenești, rolul jucat de evrei în dezvoltarea modernă a Europei, în marile mișcări politice și culturale au generat variante noi ale antisemitismului. Prăbușirea ghetoului, în general, a celui spiritual, în special, a creat o anume sinteză între iudaism și cultura europeană, așa cum s-a întâmplat cu cea elenă și cu cea arabă în alte epoci. Iar slăbirea conștiinței naționale la evreii emancipați a fost compensată de reacția generatoare de noi forme ale afirmării identității evreiești,

provocată de **afacerea Dreyfus**.

În virtutea dublei apartenențe, implicarea evreilor în viața culturală, socio-politică, economică a țării unde trăiesc și semnificativă. Înțelepciunea milenară condensată în „apropourile” unui Cilibi Moise,

SPIRITUALITATEA IUDAICĂ UNIVERSALĂ DUPĂ HASKALA (3)

„vestitul în Țara Românească”, influențează, de pildă, sistemul educațional românesc, având și ecouri europene (prin publicarea culegerii de aforisme la Paris, Viena, Petersburg). „Apropourile” - unele introduse în abecedarele vremii - catalizează apetența spre ironie, simț al derizoriului, oralitate din structura viitorului dramaturg I.L. Caragiale, care notează: „Cărticelele acelea au făcut multă plăcere copilăriei mele. Cu ele am petrecut multe seri, într-adevăr, încântătoare, pe atunci când începeam să știu a cetii și poate nu puțină influență a avut acea cetire, și

dânsa, asupra spiritului meu”. Nu numai drepturile, ci și îndatoririle câștigate au permis evreilor să spulbere calomniile potrivit cărora „ar fi domici să se hrănească din pământul unei țări, dar nu să și lupte pentru el”. La începutul secolului actual, istoricul Simon Wolf releva rolul evreilor în Războiul pentru independență al S.U.A., în studiul „Evreul american ca patriot, soldat și cetățean”, ceea ce-l determina pe Mark Twain să scrie într-un post-scriptum la un eseu pe aceeași temă că „în lumina cifrelor furnizate de

E. SUHOR

Continuare în pag. 6

TELEGRAME

6 februarie 1995

PREA FERICITE PĂRINTE PATRIARH,

Îmi fac o datorie de suflet adresându-vă calde felicitări și urări de viață îndelungată, în deplină sănătate și putere creatoare, la aniversarea a 80 de ani de viață ai Prea Fericirii Voastre.

Evenimentul aniversar al nașterii se îngemănează cu împlinirea a 45 de ani de slujire arhierescă, împodobind o viață pusă cu dragoste în slujba semenilor.

Cunoscător al opere strălucite pe care ați zidit-o vreme de decenii pentru binele Bisericii Ortodoxe și al României, admirându-vă spiritul ecumenic ce v-a călăuzit în relațiile cu celelalte culte, atitudinea frățească față de populația evreiască din țara noastră prin combaterea clară și fermă a xenofobiei și antisemitismului, prietenia trainică ce v-a legat de regretatul Șef Rabin dr. Moses Rosen, toate laolaltă mă îndeamnă să vă exprim, la acest popas aniversar, în numele Federației Comunităților Evreiești din România și al meu personal, un cald omagiu.

Cu alese sentimente de prețuire și respect,

Acad. prof. dr. NICOLAE CAJAL
președintele Federației
Comunităților Evreiești din România

Ierusalim, 22 ianuarie 1995

DRAGĂ DOMNULE PROFESOR CAJAL,

Vă mulțumesc pentru cuvintele calde de felicitare cu prilejul primirii Premiului Nobel.

Pacea nu este opera doar a unei singure persoane - este realizarea multora. Acest premiu este pentru întreaga națiune, pentru toți cetățenii Statului Israel, pentru familiile indoliate ale soldaților căzuți, pentru invalizii și veteranii războaielor Israelului. Este, de asemenea, o recunoaștere pentru comunitățile evreiești din Diaspora care ne-au fost alături în fiecare moment și și-au manifestat sprijinul pentru idealul de pace cu vecinii săi al Israelului.

Totuși, procesul de pace nu s-a încheiat încă. Premiul Nobel pentru Pace este mai mult o recompensă pentru generațiile viitoare decât una pentru realizările făptuite de noi în folosul păcii. Sper că, prin cooperare și dialog, vom putea depăși obstacolele ridicate de cei care se opun coexistenței pașnice și că vom împlini idealurile întrupate de Premiul Nobel.

Vă mulțumesc încă o dată pentru caldele cuvinte de sprijin și încurajare.

Cu sinceritate,

YITZHAK RABIN
primul ministru al Statului Israel

Cu privire la alegerea unui nou Șef Rabin în România

În ziua de 8 februarie 1995, a avut loc ședința Comisiei speciale invitate de conducerea Federației Comunităților Evreiești din România în vederea studierii stadiului în care se află alegerea unui Șef-Rabin în locul vacant prin decesul regretatului Șef-Rabin dr. Moses Rosen.

Au participat la ședința Comisiei: dl Rabin Menahem Hacohen (Israel), dl dr. Ernest Neumann, Prim-Rabin (Timișoara), dl av. Yitzhak Artzi (Israel), dl ing. Theodor Blumenfeld, secretar general al Federației Comunităților Evreiești din România, dl ing. Osy Lazăr, vicepreședinte al Comunității

Evreilor din București, dl prof. Haim Riemer, redactor-șef al „Revistei Cultului Mozaic”, dl prof. arh. Tiberiu Benedek, membru al Consiliului de Conducere al Federației Comunităților Evreiești din România, dl ing. Tiberiu Roth, președintele Comunității Evreilor din Brașov și dl ing. Pincu Kaizerman, președintele Comunității Evreilor din Iași.

A asistat la dezbateri - în calitate de observator - dl dr. Zvi Feine, directorul Programului „Joint” pentru România.

În cadrul lucrărilor Comisiei, s-au analizat criteriile și procedura care urmează să stea la baza alegerii viitorului Șef-Rabin al Cultului Mozaic din România, după expirarea anului de doliu de la încetarea din viață a regretatului Șef-Rabin dr. Moses Rosen.

Comisia a luat în discuție candidaturile existente și își exprimă părerea că timpul rămas până la împlinirea unui an de la deces (28 Yiar) va permite luarea în considerare și a unor alte eventuale candidaturi.

ÎN ACEST NUMĂR:

- IOSIF SAVA: Miraculoasa vioară continuă să cânte pag. 3
- HORIA DELEANU: Imperiul vrajei: Rachel pag. 3
- ANTON CELARU: Tezaurul de cărți evreiești de la Holyoke pag. 7

DIN COMUNITĂȚILE NOASTRE

• CLUB

La Comunitatea Evreilor din Oradea, funcționează un club în care, bilunar, se țin conferințe pe teme iudaice (din sfera culturii, religiei și istoriei evreiești etc.), având ca scop atragerea spre viața comunitară a unui cât mai mare număr de membri ai obștii locale. Clubul este dotat cu o bibliotecă, având și cărți, ziare și reviste din Israel, cu un televizor color, unde se pot viziona, pe casete video - filme privind diferite aspecte ale vieții din Israel, precum și difalme despre festivități evreiești din România.

• CORUL „HAKESHET“

40 - 50 de coriști și 4 - 5 instrumentiști, tineri evrei, elevi ai cursurilor de Talmud Tora ale Comunității Evreilor din Oradea, reușiți în formația coral-instrumentală „Hakeshet”, au participat la comemorarea semicentenarului Holocaustului la Debrețin și Nyiregyhaza (Ungaria). Prestația lor artistică s-a bucurat de un deosebit succes, contribuind prin aceasta la ridicarea prestigiului, nu doar al comunității locale, ci și al F.C.E.R., al iudaismului din România, în general.

• RESTAURANT RITUAL

La Restaurantul ritual al Comunității Evreilor din Oradea iau masa zilnic 75 de asiști (evrei bătrâni, fără familie, fără posibilități materiale suficiente pentru asigurarea unui nivel de trai decent). Pentru cei 23 de asiști nedepășabili, membri ai acestei obști, prânzul este transportat la domiciliu. Recent, prin grija F.C.E.R. și a „Joint“-ului, restaurantul a fost renovat și dotat cu un ARO. Pentru bucătărie s-a primit aparatură modernă, tăierea rituală a cărnii și pregătirea conform regulilor cașrutului a preparatelor din carne fiind asigurate de dl haham Eliezer Glantz.

• ÎNVĂȚĂMÂNT

Sub îndrumarea dlui prof. ing. Hermann Zimbal, din Timișoara, a luat ființă un curs de Talmud Tora și în Comunitatea Evreilor din

Arad. Elevii, majoritatea începători, dovedesc un interes deosebit în strădania lor de a-și însuși limba strămoșilor lor, limba Statului Israel, ivritul.

• CABINET MEDICAL

În Comunitatea Evreilor din Cluj-Napoca, funcționează un cabinet medical cu doi medici și o asistentă medicală, care asigură îngrijirea asiștilor din Cluj-Napoca, Dej și Turda.

• „MACABEII“ DIN PIATRA-NEAMȚ

Formația artistică (teatral-muzicală) „Macabei” a Comunității Evreilor din Piatra-Neamț, alcătuită din elevi ai cursurilor locale de Talmud Tora, prezintă, cu ocazia unor sărbători evreiești sau în cinstea unor oaspeți de peste hotare, spectacole cu tematică evreiască reflectând aspecte ale vieții comunitare cotidiene, obiceiuri și tradiții artistice evreiești. Prin realul lor talent, prin munca și entuziasmul lor, tinerii interpreți evrei se bucură de prețuirea cuvenită din partea spectatorilor.

• CIMITIRUL DIN VASLUI

La cimitirul din Vaslui erau, în trecut, dificultăți în stabilirea identității mormintelor, în găsirea unui anume mormânt căutat de familia cuiva aflată în depărtări.

Sunt situații când oameni care locuiesc pe alte meridiane au venit după 10-20 ani să-și regăsească ruda ale cărei oseminte odihnesc în cimitir.

În 1985-1986, consilierul de specialitate Avram Haim Leib a efectuat o înregistrare sistematică a tuturor mormintelor ale căror inscripții erau lizibile, fie în ivrit, fie în limba română.

În urma acestei lucrări; au rezultat două registre alfabetice cu indicarea rândului și a numărului de ordine, astfel încât mormintele pot fi găsite. Ulterior, consilierul Avram Haim Leib a fost președintele comunității, până la decesul lui, în 1990.

Coresp.

Din publicațiile minorităților naționale

**ASTĂZI:
COLUMNNA
Periodic de informație și cultură
al comunității italiene din România**

Anul 1993 marchează primul an de apariție al acestui periodic, care se vrea un mijloc de cunoaștere și apropiere sufletească, un mijloc de comunicare cu ceilalți cetățeni ai României. Pe frontispiciul revistei putem citi motto-ul: „Noi, italienii care v-am precedat aici, putem să vă asigurăm că această țară este o a doua Italie, că sentimentele sunt egale cu ale voastre, existența liberă, iar cerul senin” (I. Barberis).

Din numerele sosite la redacție, spicuim: informații succinte despre viața cultural-artistică a Italiei, care ne aduc în prim plan scriitorii ai acestei țări; aspecte ale limbii italiene, cu deschidere spre intrarea, restrictiv însă, a unor neologisme; aspecte istorico-geografice; popasuri în orașe ca: Bologna, oraș deschis activităților culturale, cu o arhitectură specifică, cu portul vechi, cu străzi purtând nume celebre, cu piețe comerciale, cu importante clădiri: Palatul Doria, Podul Carignano, Vila Pallavicini, Porticul Florarilor, Porticul Pălărierilor, Porticul Băncilor, Piața Aquaverde, unde se află monumentul lui Cristofor Columb; Torino, cu palatele și monumentele remarcabile prin stilul și ornamentele deosebite; Pisa, cu renumita sa Catedrală și cu celebrul său Turn (1173), Veneția ș.a.

Subliniem și faptul că în paginile periodicei găsim atât numeroase informații despre personalități din domeniul artei, precum Giorgio Morandi (care, așa cum spunea Umberto Eco, „a făcut praful să cânte”) sau Giuseppe Bertolucci, faimosul regizor ș.a.

În revistă sunt incluse și bogate date

privind comunitatea italiană din România, stabilirea italienilor în diverse regiuni ale țării, aportul acestei comunități la viața economică, socială și culturală de aici.

Revista cuprinde și o rubrică specială, dedicată învățării limbii italiene. În fiecare număr poate fi citit un grupaj de glume care „descrețesc frunțile”.

Ev.F.

CÂTEVA SUGESTII

Domnule Redactor-Șef,

„Revista Cultului Mozaic” este citită cu interes de elevii liceului unde predau. Cumpărăm de fiecare dată, la apariție, 3-5 exemplare, care rămân în colecție pentru documentare.

Elevii care cîtesc revista mi-au făcut câteva sugestii care pot fi realizate de Dvs.:

1. O prezentare geografică a Israelului;
2. Viața politică în Israel;
3. Cum este organizat sistemul de învățământ în Israel;
4. Cum se distrează și muncesc tinerii din Israel;
5. Cum gândesc tinerii israelieni anul toleranței 1995;

Sentimentul demnității

care s-au externat și decedați.

Nu toate grijile, problemele și realizările acestui sector al activității celor „de la Asistență” (cum i se spune prescurtat acestei instituții a obștii noastre) pot fi enumerate într-un reportaj. De pildă - faptul că circa o jumătate dintre cei nedepășabili din comunitatea bucureșteană au primit un nomenclator cuprinzând obiectele existente în depozit și cu punctajele respective, pentru a-și putea scrie opțiunile și a li se trimite acasă lucrurile de care au nevoie.

- Avem 116 articole de mărimi și culori diferite, lucruri de care au nevoie oameni vârstnici, suferinzi, adaugă dna Zane.

- Ce se întâmplă cu asiștii din provincie?

- Pentru a sincroniza perioadele de distribuție la toate comunitățile din țară cu cea din comunitatea bucureșteană, încă din vară s-au trimis nomenclatoarele comunităților din provincie.

Așadar, fiecare asistat, consultându-le, a putut solicita obiectele dorite. „Până la ora actuală am trimis îmbrăcăminte la toate cele 46 de comunități”, mă pune la curent dl Hayon.

Mai mult: în locul caravelor de camioane care transportau îmbrăcămintea în comunitățile din provincie, se folosesc acum mesageriile pe calea ferată, obținându-se mari economii la cheltuielile de transport.

- Au venit să o vadă și să povestească despre „Secția” noastră ziaristi de la Canal 31, Antena 1, completează dna Zane.

Dar să-i lăsăm să vorbească pe cei în drept, pe cei cărora le sunt destinate preocupările și strădaniile permanente ale Federației Comunității Evreiești din România și, nemijlocit, ale Secției de Asistență (coordonator dl ec. David Bănescu).

Răsfoiesc caietul de impresii al Centrului. Citesc: „Am fost foarte plăcut impresionată de serviciul ireproșabil al colectivului dvs. și plec cu cea mai bună impresie. Mulțumesc pentru toată asistența acordată, care, în singurătatea mea, îmi umple sufletul de nădejdi și speranțe”. Este numai o mostră din nenumăratele mărturii care, în cuvinte sincere, nemeșteșugite, aduc un prinos de recunoștință celor ce-i ocrotesc cu necontenită dăruire și dau măsura realizărilor numite, cu un singur cuvânt, „miracolul” vieții obștii evreiești din România.

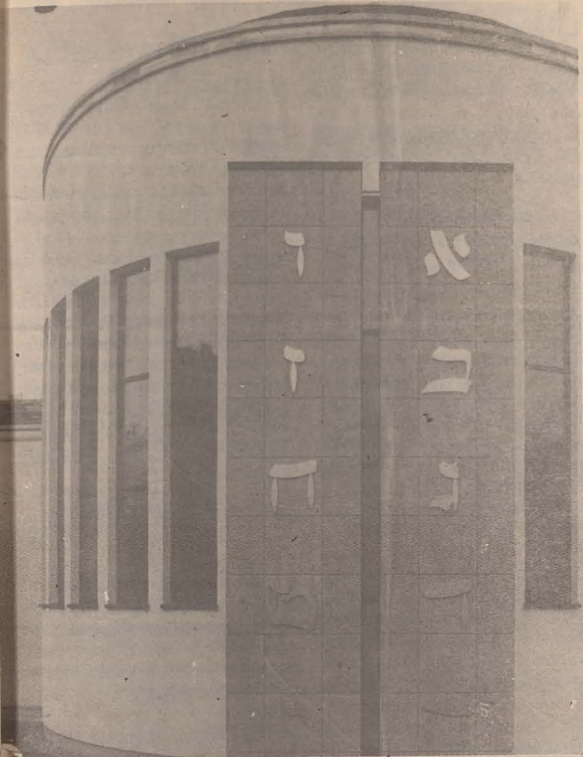
Nu pot închide caietul înainte de a-mi nota câteva impresii mai recente ale unora dintre reprezentanții marilor organizații evreiești care, de peste 25 de ani, colaborează cu F.C.E.R. pentru ca, și aici, „tăciunile salvat din foc”, rămășițele Holocaustului, să poată trăi o viață evreiască în demnitate: „Am găsit acest sistem de distribuție a hainelor foarte interesant, arătând afecțiune pentru oamenii care au nevoie de asistență, respectând dorințele și sentimentele lor” (Charlotte Spitzer, soția fostului președinte al Organizației „B'nai B'rith”), sau: „Suntem foarte impresionați de calitatea ajutorului și de gradul de demnitate acordat evreilor bătrâni din comunitatea dvs. Noi, în America, putem învăța multe din sistemul dvs. de lucru. Vă urăm succes în continuare” (un grup de studenți de la Colegiul Evreiesc pentru Serviciul Social-Comunitar din Baltimore). „Excelent sistemul de asistență pentru oamenii în nevoie” (Ralph Snow, vicepreședintele Organizației „B'nai B'rith”).

Și ceea ce rămâne ca un adagio după ceea ce vezi, auzi și citești legat de centrul de distribuție a îmbrăcămintei al Secției de Asistență a F.C.E.R. este sentimentul solidarității umane, în general, și evreiești, în special, datorită căruia 2.000 de ani de Diaspora n-au putut frânge voința noastră de a trăi și de a rămâne noi înșine.

Toate cele arătate nu s-ar fi putut realiza fără sprijinul frătesc acordat de Organizația „Joint”, care, de 25 de ani, ajută financiar comunitatea noastră.

E. SUHOR

MERIDIANE ● העולם ומלואו ● MERIDIANE

■ Noua sinagogă din Heidelberg

Arde din nou Menora în Sinagoga din Heidelberg

Timpe de peste 250 de ani a împodobit sinagoga din renumitul centru universitar german menora donată de enoriașul Samuel Oppenheim, fost actor la Curtea imperială din Viena, până când a fost furată din incinta clădirii devastate în pogromul din „Noaptea de Cristal” (10 noiembrie 1938). Și iată că, anul trecut, la capătul unei largi campanii de strângere de fonduri, reprezentanții a două biserici creștine, decanii Berthold Mogel și Johannes Kühlwein, împreună cu preotul Werner Keller, de la Asociația bisericilor creștine, au remis solemn Comunității Evreiești din Heidelberg o menora de argint cântărind peste 17 kg. Lansarea comenzii de execuție fusese în prealabil încredințată președintelui obștii locale, Abraham de Wolf, care s-a adresat în acest scop sculptorului Emil Jo Homolka, formulând o singură pretenție - ca noua menora să fie aidoma celei vechi. Unica fotografie care se păstrează nu sugera însă dimensiunile originalului, așa încât s-a convenit ca aceasta să fie la proporția spațiului noii sinagogii din Heidelberg. Fascinat de proiect,

maestrul Homolka a recurs la cea mai veche tehnică de turnare cunoscută, atestată de milenii. El a confecționat modele de ceară cu înveliș de ceramică, pe care le-a supus unor temperaturi înalte, după care, în locul cerii topite, a turnat argintul.

Într-o convorbire publicată în ziarul „Heidelberger Rundschau”, decanul Kühlwein și-a exprimat regretul că „bisericele creștine nu au fost destul de curajoase în perioada național-socialismului”, notând că va fi cu atât mai bucuros dacă, dată fiind contribuția creștinilor, „strălucirea menorei va revărsa lumină și asupra relațiilor dintre cele două mari religii, iudaismul și creștinismul”. La rândul său, decanul Mogel a subliniat: „Suntem departe de a încerca un sentiment de trufie înmânând această menora. Dimpotrivă, trebuie să fim recunoscători că ni s-a acordat îngăduința să o facem”.

Pe piciorul menorei este gravată inscripția: „În memoria pogromului din 10. IX. 1938 și în amintirea inaugurării noii sinagogii la 6. I. 1994”.

S. WEINBERG

Satelit TV israelian

„Spacecom”, o companie israeliană, a anunțat că, spre sfârșitul anului 1995, va lansa un satelit de comunicații, în valoare de 250 de milioane de dolari, denumit „Amos 1”. Satelitul va intra imediat în competiție cu rețeaua „Arabsat”, finanțată de Arabia Saudită, el acoperind o arie de recepție din Iran până în Libia.

„Amos 1” va fi suficient de puternic pentru a fi recepționat direct de către cei care au antene cu

diametrul de 60 cm, estimându-se că sunt în Orientul Mijlociu circa 2,5 milioane de asemenea antene TV. Toate marile companii de televiziune americane și europene și-au anunțat intenția de a închiria canale ale satelitului israelian.

„Amos1” a fost produs de Industria Aeronautică Israeliană (IAI) în colaborare cu Deutsche Aerospace și cu Alcatel - Franța. El va fi lansat de o rachetă franceză Ariane și va rămâne pe orbită 10-11 ani.

Expoziția „După Auschwitz”

În cursul acestei luni, este programată deschiderea, la Londra, a primei expoziții britanice de artă contemporană consacrată Holocaustului, intitulată „După Auschwitz”. Ea va cuprinde lucrări produse în ultimii zece ani de 20 de artiști selecționați dintr-o listă de sute de autori propuși de organizații evreiești din toată lumea. Trei dintre expozații sunt supraviețuitori ai Holocaustului.

Kitty Klaidman s-a născut în 1937, în Cehoslovacia; acum locuiește la Washington, recent, ea s-a reintors în sătucul ceh unde și-a petrecut toți anii războiului ascunsă într-o magazie. Picturile monocrome, stilizate, reprezintă imagini ale acestei grele perioade din viața ei.

Daisy Brand, născută tot în Cehoslovacia, în 1929, locuiește la Boston. La vârsta de 14 ani, a fost transferată în șapte lagăre într-un singur an. Calvarul îndurat constituie subiectul unor lucrări realizate în

ceramică și porțelan.

Dar nu expun numai evrei: Zoran Masic, un sloven născut în 1909, a fost deportat la Dachau pentru activitatea lui în rezistență. În lagăr, el a executat peste 200 de schițe, dintre care unele vor fi expuse la Londra, alături de un ciclu de picturi începute în 1970, sub titlul „Noi nu suntem ultimii”. Într-adevăr, într-o lume în care războaiele naționaliste și conflictele etnice continuă să ucidă sute de mii de oameni, într-o lume în care neofascismul și antisemitismul au reapărut ca forțe politice într-o serie de țări, necesitatea înțelegerii semnificației Holocaustului reprezintă o problemă acută a actualității.

Printre lucrările care vor fi prezentate se numără și ciclul **Scrimd pe zid**, realizat de **Shimon Attie**, un evreu american care trăiește și lucrează la Berlin. El proiectează diapozitive cu fotografii ale unor locuitori evrei din Berlinul

antebelic pe zidurile blocurilor ridicate după război, acolo unde au trăit cei fotografiați. **Attie fotografiază apoi imaginea proiectată pe zid; suprapunerea celor două lumi produce efecte impresionante.**

Un fotograf german, **Henning Langheim**, expune o serie intitulată **Locuri memoriale**, imagini actuale în alb și negru ale fostelor lagăre de exterminare. Printre ele, de exemplu, o imagine a **lagărului de la Malii Trosteneț**. Câmpul gol al lagărului e presărat cu corpuri umane care sunt în realitate statui demolate ale eroilor sovietici, statui care până acum câțiva ani se numărau cu sutele în orașele R.D.G.; eliberatorii de ieri au devenit, la rândul lor, opresori răsturnați de furia populară.

După cum afirmă organizatoarea expoziției, **Monica Bohm Duchon**, această expoziție „ne ajută să înțelegem Holocaustul nu numai cu mintea, dar și cu inima”.

„Fundația Voltaire”

În urmă cu 300 de ani, s-a născut, la Paris, François Marie-Arouet, cunoscut în cultura universală ca Voltaire. Deși considerat unul din simbolurile spiritului francez, Voltaire își are astăzi cei mai reputați exegeți la Oxford, în Anglia.

„Fundația Voltaire” de la Oxford a fost înființată de Theodore Besterman (1904-1976), un evreu de origine poloneză, pasionat de opera marelui scriitor francez. Theodore Besterman a avut o viață aventuroasă și, pe lângă geniul afacerilor, a fost pasionat de crichet, de fenomenele paranormale, de literatură - el însuși a scris numeroase romane pe care le-a editat pe cheltuielă proprie - și, de asemenea, a fost un pasionat colecționar: a colecționat acuarele de William Blake și Turner, primele ediții ale lucrărilor de Dürer, cărți

ilustrate din secolele al XV-lea și al XVI-lea. După cum îl descrie principalul său asistent, Andrew Brown, care azi conduce „Fundația Voltaire”, Besterman era „viol, foarte inteligent, muncitor, dificil, fermecător, imposibil”.

Fugind de pogromurile din Polonia, rătăcind prin Europa și locuind un timp, în 1952, chiar în casa din Geneva, unde cu trei secole înainte locuise și Voltaire, Besterman s-a stabilit, în final, în Anglia, unde banii câștigați au servit la înființarea „Fundației Voltaire”, considerată azi nu numai o autoritate mondială în studiul opereii scriitorului francez, dar, în general, în cultura clasică. Fundația își propune să editeze operele lui Voltaire în 150 de volume, până în anul 2010. Primele 72 de volume au apărut. Lor li se adaugă 300 de volume din seria „Studii

■ VOLTAIRE

asupra lui Voltaire și a secolului al XVIII-lea”.

De asemenea, se află în curs de editare „Correspondența lui Rousseau” în 53 de volume, „Correspondența literară a fraților Grimm” și „Operele complete” în 18 volume ale lui Montesquieu.

Istoria orală a Holocaustului

După ce a realizat un adevărat mare film despre Holocaust, Steven Spielberg intenționează acum să facă un mare număr de mici filme. El și-a anunțat intenția de a crea o arhivă de istorie orală, în cadrul căreia supraviețuitorii Holocaustului să relateze evenimentele prin care au trecut.

Va rezulta astfel cea mai mare bibliotecă de mărturii despre Holocaust din lume.

Majoritatea supraviețuitorilor sunt în vârstă de 70 până la 90 de ani; arhiva prezervă istoria așa cum a fost spusă de oamenii care au trăit-o și au trecut prin ea.

Lani Silver, directorul Proiectului de istorie orală din San Francisco, a declarat că se întreabă adesea dacă nu mai există oameni care nu au fost intervievați. De-a lungul ultimilor 13 ani, această organizație a înregistrat peste 1 200 de supraviețuitori. Spielberg dorește o extindere pe întreg globul a acestui proiect.

Au fost deja intervievați peste

100 de supraviețuitori din New York și Toronto. În anul 1995 vor fi extinse zonele de cercetare.

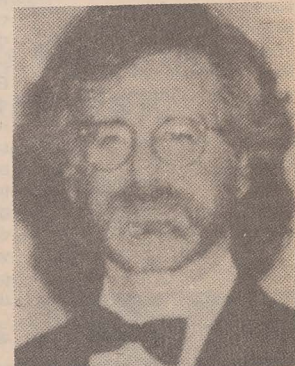
Spielberg se preocupă ca acest proiect să se constituie într-un adevărat monument al amintirii trecutului și al analizării prezentului.

Organizatorii își propun să asigure o prelungire apreciabilă a păstrării în timp a documentației prin folosirea tehnologiei digitale.

Planul prevede proiectarea unei baze de date multimedia pentru a arhiva și a putea regăsi informația într-o masă de material istoric cu un volum fără precedent.

Ori de câte ori este posibil, interviul este luat în casa supraviețuitorului sau la sinagogă. Fiecare supraviețuitor va primi o copie a propriei mărturii, pentru arhiva familiei.

Fotografiile, hârtiile speciale și alte documente vor fi păstrate pe benzi video, iar soțiile, copiii și nepoții vor fi invitați să apară în momentul final al filmării.

■ STEVEN SPIELBERG

Fundația dorește să contacteze supraviețuitori și persoane care pot da interviuri.

Informațiile se pot obține în Statele Unite și Canada, la telefon (800) 661-2092 sau prin poșta, la Survivors of the Shoah Visual History Foundation, P.O. Box 8940, Universal City, C.A. 91608-0940.

STIRI

STIRI

■ RECUNOAȘTERE

Comemorarea semicentenarului eliberării lagărului nazist de la Auschwitz a prilejuit cancelarului Austriei, Franz Vranitzky, o nouă luare de poziție în favoarea adevărului istoric.

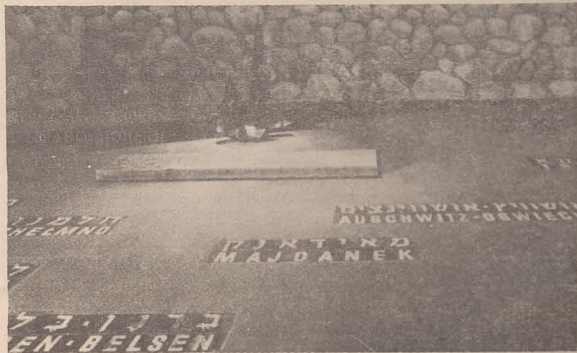
Deplorând uriașa crimă care a dus la exterminarea a milioane de oameni, în marea lor majoritate evrei, el a subliniat din nou vinovăția austrieților care au făcut parte „din mașina de război nazistă”, lucru pe care-l făcuse, pentru prima oară, în 1991. Este cel dintâi cancelar austriac care exprimă această idee, după ce toți predecesorii săi, inclusiv Bruno Kreisky, vorbiseră doar despre soarta Austriei de a fi fost „prima victimă a naziștilor”.

Mai bine mai târziu decât niciodată.

DE LA
AUSCHWITZ

LA
„YAD VASHEM”

La Memorialul Holocaustului „Yad Vashem”, din Ierusalim, și-a încheiat funesta „carieră” de „vehicul al morții” vagonul pentru animale nr. 11689, care, aparținând până acum o jumătate de secol celui de-al treilea Reich, a transportat, pe un itinerar repetat cu o cutremurătoare neînduplecare, zeci de mii de evrei spre Auschwitz. Devenit piesă de muzeu, vagonul amintește și el tragicele crime cărora le-au căzut victime milioane de evrei, crime care au fost din nou condamnate - printr-un vibrant apel la neuitare -, în cadrul unei ceremonii organizate la Ierusalim, sub președinția profesorului Wladislaw Bartoszewski, președintele Consiliului Internațional al Muzeului Auschwitz și ambasadorul Poloniei la Viena. Au participat oficialități israeliene și reprezentanți ai supraviețuitorilor Holocaustului.

■ ÎMPOTRIVA
TERORISMULUI

În prezența ministrului de interne argentinian, Carlos Ruckauf, la Buenos Aires a avut loc cea de-a doua întrunire mondială pentru pace a tineretului. Au participat și reprezentanți ai tineretului israelian. Tema centrală a întâlnirii a fost coexistența pașnică și coordonarea acțiunilor împotriva violenței sociale. Lideri comunitari argentinieni au arătat că atentatul criminal din 18 iulie 1994, săvârșit de mișcări teroriste antievreiești împotriva Comunității Evreilor din Buenos Aires, a supus Argentina unui test din care au rezultat rezervele morale, solidaritatea umană a tuturor cetățenilor de bună credință ai țării în fața terorismului. Camera Deputaților din Argentina a aprobat fondurile ce urmează să fie alocate în vederea refacerii sediului comunitar din Buenos Aires distrus de explozie.

■ PE CÂND RESTITUIREA?

La aproape 50 de ani de la încheierea celui de-al doilea război mondial, încă o „captură” de mare valoare artistică și financiară a revăzut lumina zilei. După cum a anunțat Valeri Kulicov, directorul biroului pentru restituiri din Ministerul rus al Culturii, în cursul unei conferințe cu subiectul: „Capturile de război” (New York), este vorba de două colecții de tablouri, care

aparținuseră familiilor de evrei unguri Herzog și Hatvany din Budapesta. 132 de pânze semnate de Tintoretto, El Greco, Goya, Renoir și Degas fuseseră confiscate de Adolf Eichmann (responsabil nazist cu deportarea evreilor) și trimise spre Germania. Începând din 1945, după ce trupele sovietice interceptaseră transportul - care, firește, și-a schimbat destinația -, despre soarta acestui tezaur nu s-a mai știut nimic, până ce actualii deținători i-au confirmat existența și proveniența, cu prilejul recentei reuniuni menționate, la care au participat responsabili guvernamentali și conducători de muzee din 14 țări, inclusiv Rusia. Pe când restituirea?

■ SEMICENTENAR

Di Jean Kahn, președintele Consiliului Reprezentativ al Instituțiilor Evreiești din Franța, a participat la aniversarea desfășurată la Lyon cu prilejul semicentenarului acestui organism, fondat de Léon Meiss, în timpul celui de-al doilea război mondial, ca mijloc de luptă antinazistă.

În prezența dlui Michel Noir, primarul orașului, o piață din Lyon a primit numele lui Léon Meiss.

■ ROLUL PRESEI

Di dr. Mario Grondona, unul dintre cei mai cunoscuți comentatori politici de televiziune din Argentina, a ținut o conferință

la Consiliul pentru afaceri externe din cadrul Congresului Mondial Evreiesc, în care a vorbit despre rolul politic al mass media. Întrunirea a fost prezidată de dl Arie Avidor, fost ambasador al Israelului în Argentina.

■ PREȘEDINTA
ACADEMIEI DE ȘTIINȚE A
FRANȚEI

Începând cu ianuarie 1995, pentru prima oară o femeie va fi președinta Academiei de Științe a Franței. Ea este Marianne Grunberg - Manago. Născută în 1921 în Rusia, la St. Petersburg, Marianne a emigrat cu întreaga sa familie la Paris. Aici ea și-a terminat studiile, specializându-se în biologie celulară și moleculară, a obținut un doctorat în științe în 1947 și a lucrat ca cercetător științific. După căsătoria sa cu pictorul Armand Manago, s-a stabilit în Statele Unite, devenind în 1958 profesor asociat la Harvard. S-a reîntors în Franța, în 1961, ca director de cercetări la CNRS. În 1938, a devenit prima președintă a Uniunii internaționale de biochimie și biologie moleculară. Academia de Științe a Franței are 139 de membri, dintre care numai patru femei. Mandatul Mariannei Grunberg-Manago este de doi ani.

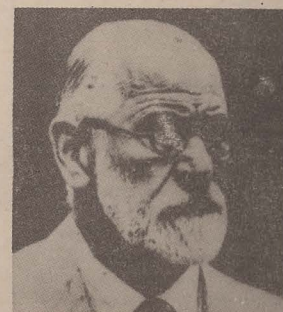
■ VIZITĂ

Rabinul dr. Yaacov Veinstein, președintele Universității „Ramot Shapira” (Israel), a vizitat Comunitatea Evreilor din Johannesburg (Africa de Sud), unde s-a întâlnit cu lideri ai acesteia, în frunte cu Șef Rabinul C.K.Harris.

Rabinul dr. Veinstein a discutat despre programe educaționale pentru tineretul evreu din Diaspora elaborate la Universitatea „Ramot Shapira”.

■ REUNIUNEA EVREILOR
AUSTRALIENI

Conferința anuală a Consiliului Executiv al Evreilor din Australia, la care au participat lideri ai comunităților evreiești de pe întreg continentul, a avut pe ordinea de zi discutarea sistemului educațional în școlile evreiești de zi, relațiile dintre Israel și Diaspora, legislația împotriva urii de rasă, recent votată în Parlamentul israelian.

■ BIBLIOTECA „SIGMUND
FREUD”

La Paris s-a deschis Biblioteca „Sigmund Freud”. Fondul acestei instituții culturale se ridică la peste 12 000 de volume și reviste, folosite de marele savant evreu.

■ TEATRU EVREIESC LA
BERLIN

Un număr de emigranți evrei ruși și ucraineni au constituit la Berlin un teatru evreiesc. La mijlocul lui februarie 1994, teatrul a prezentat la „Casa comunității evreiești” piesa „Mic pogrom în bufetul gării”, spectacolul fiind în limba rusă. Alexander Levit și Adelheid Neumann au asigurat regia. Levit a jucat și unul din rolurile principale. Trupa este formată din 18 membri și, în viitor, va juca și în idiș. Jerzy Kanal, președintele comunității evreiești, a amintit de tradițiile culturale ale acesteia din Berlinul anilor douăzeci. Ar trebui reînnoțite aceste tradiții.

■ EDUCAȚIE

La Institutul „Judith Lieberman”, din campusul universitar „Ramot Shapira” (Israel), a avut loc conferința anuală, prezidată de dna Ilana Revach, director al Institutului. Tema centrală a conferinței au constituit-o programele vieții de familie și modul în care sunt ele gândite pentru studenții aflați în ultimii ani de studiu. La conferință au participat educatori, rabini, asistenți sociali, psihologi și cadre medicale, mulți dintre ei membri ai Institutului.

■ SINAGOGA NOUĂ DIN
ORANIENBURGERSTR.

Aceasta este una dintre clădirile cele mai remarcabile din centrul Berlinului. Măreata construcție va fi redeschisă la 8 mai 1995, la a 50-a aniversare a eliberării de sub dictatura lui Hitler. Costul total al lucrărilor de reconstrucție nu poate fi încă precizat, el putând varia între 60 și 80 de milioane de mărci. La vizitele pe șantierul reconstrucției au luat parte, în 1993, peste 3 500 de persoane. Sinagoga, a cărei cupolă de aur este incununață de o stea a lui David aurită, a fost construită de Eduard Knoblauch, între 1859 și 1866. Această sinagogă a fost principalul templu pentru comunitatea evreiască cu 28 000 de membri din Berlinul care număra pe atunci 700 000 de locuitori. Incendiată în „Noaptea de Cristal” din 1938, construcția aparținând stilului romantic târziu, făcută din sticlă, fier și piatră a fost puternic avariată în al doilea război mondial. Abia în 1988, comunitatea evreiască a putut să înceapă refacerea acestui simbol al ei.

JOURNAL OF THE ROMANIAN JEWS

ON THE ELECTION OF A NEW CHIEF RABBI IN ROMANIA

A special commission, appointed by the Federation of Jewish Communities, convened Feb. 8 to review the latest preparatory steps for the selection of a Chief Rabbi for Romania to succeed the departed Dr. Moses Rosen, of blessed memory.

Attending the meeting were Rabbi Menahem Hacohen from Israel, Dr. Ernest Neumann, First Rabbi of Timisoara, Romania, Att. Yitzhak Artzi from Israel, Eng. Theodor Blumenfeld, secretary-general of the Federation, Eng. Osy Lazar, deputy leader of the Jewish community in Bucharest, Prof. Chaim Riemer, editor-in-chief of the "Journal of the Romanian Jews", Prof. Dr. Arch. Tiberiu

Benedek, member on the Federation Board, Eng. Tiberiu Roth, leader of the Jewish Community in Brasov, and Eng. Pincu Kaizerman, leader of the Jewish Community in Iasi.

Dr. Zvi Feine, director of the Joint Program for Romania, attended the debates as an observer.

The commission reviewed the criteria and procedures for selecting a new Chief Rabbi of the Mosaic Cult, after the year of mourning for Dr. Rosen comes to an end in May. The commission also discussed the candidacies that have been entered up to now, and expressed hopes that further contenders for the post may turn up by the May deadline.

NEWS FROM OUR COMMUNITIES

MOINEȘTI:

Tristan Tzara commemoration

"The song of a Dadaist / who suffered from Dada of yearning, etc." - Tristan Tzara's world famous lines were heard again recently in Moinești where the trend-setting French avantgardist was born on April 16, 1896. It was there that the author of the *First Poems* spent his childhood "resplendent with sunshine and with the mysteries of the world." It was there too, in that small eastern Romanian town, "where life's essential values have kept unchanged their freshness since the world was young", that his friends gathered to mark the anniversary of his death in Paris, December 24, thirty-one years ago.

Teachers and various other members of the local intelligentsia, native and Bessarabian students at the town's Spiru Haret High School, as well as representatives of the Tristan Tzara Cultural and Literary Society had come to remember the poet. While music flowed around, they went on and on reciting some of his greatest maturity works from landmark volumes such as *The Approximate Man*, *The Inner Face*, and *The Sluice Gates of Poetry*.

The event was part of an extensive campaign that the Society has carried out over the past few years to see the poet fairly honored in his native country. For why would Romania let the memory wane of such a ground-breaking personality of whom Guillaume Apollinaire, that other famous French poet, said: "Your talent enraptures me all the more as you have honored me by steering it onto a road on which I stepped before you, but have not outstripped you."

The memorial gathering was delighted to learn about the messages of solidarity that the Tristan Tzara Society had been addressed by prominent friends and collaborators from Romania and elsewhere in the world, including physicist Christophe Tzara, the writer's son, composer Anetol Vieru, Raimund Meyer, co-author and co-ordinator of the outstanding *Dada Global*, published a little while ago in Zürich, Switzerland, and last but certainly not least, the Nobel Prize-winner, writer, peace militant, and Boston University professor, Elie Wiesel.

VASILE ROBCIUC

* The writer is the chairman of the Tristan Tzara Cultural and Literary Society

BACAU:

Talmud Torah Teacher Turns 80

The Bacau congregation paid a warm homage to Professor Iosif Leib, the dedicated guide of local Talmud Torah courses, on his 80th anniversary. The chairman of the community, M. Cojocar, praised the professor's valuable achievements as an educationist.

On behalf of the students, Robinia Gotesman gave a brief speech, voicing the young ones' gratitude to their teacher for his indefatigable efforts to preserve and hand down to the younger generation the essentials of Jewish history and tradition, the religious rituals and their meanings, the aleph-beyth-gyimmel and, further down the road, the precious charms of Hebrew. The venerable professor thanked them all for their thoughtful words and greetings.

Our magazine joins in with a traditional wish: Ad Mea Ve'esrim!

TECUCI: Aspects of Jewish Life

Roxana Aizic, a high-school student in Tecuci and a faithful subscriber to our magazine, which she regards as a "precious achievement for Romanian Jews," has recently conducted an inquiry to find out about the past and present of the local Jewish community. As she has learned, of a formerly numerous congregation, only as few as 25 members have been left today. Likewise, of the three former synagogues in town just one is still in service, and of three Jewish cemeteries, only one is left. Given proper repairs and restoration work, the Tecuci synagogue could become attractive as a cultural monument and a museum, Aizic believes. To show that the local community, though shrunken, is still very much alive, she contributes a description of the latest Hanukkah celebration when younger congregants lit the customary candles, and Nathan Alter, 88, performed the divine service, and spoke about the glory and significance of the Machabees.

SIMLEUL SILVANIEI: Old Community Sinks into Oblivion

The erstwhile strong Jewish congregation in Simleu was, for the most part, destroyed during the Fascist Hungarian occupation, when many Jews were deported from his town, and at least 170 were killed in Nazi camps. Since that time, the old synagogue has gone to ruin despite its value as a historic and architectural monument. Many Jews and non-Jews believe the building is well worth a restoration effort.

TELEGRAM

Jerusalem, January 22, 1995

DEAR PROFESSOR CAJAL,
Thank you for your warm words of congratulations on my having recently been awarded the Nobel Peace Prize.

Peace is not the enterprise of just one person - it is the achievement of many. This prize is for the entire nation, for the citizens of the State of Israel, the bereaved families of fallen soldiers, the wounded and the veterans of the wars of Israel. It is also a recognition for the Jewish communities around the world who stood by our side every moment and who showed their support of Israel's goal of achieving peace with its neighbors.

The work, however, is not yet finished. The Nobel Peace Prize is for future generations, more than it is a reward for the achievements we have made towards peace thus far. I am hopeful that with continued cooperation and dialogue, we can overcome the obstacles placed by those who oppose co-existence, and that we will fulfill the ideals embodied in the Nobel Prize.

Thank you again for your warm words of support and encouragement.

Sincerely yours,

YITZHAK RABIN

Prime Minister of the State of Israel

With the Generous Aid of the JOINT

KOSHER RESTAURANTS

It is a major concern of the Federation of Jewish Communities in Romania that its members be offered the possibility of taking ritually clean lunches either at special restaurants, or at home when they are too old, or too sick to go out. The Joint Distribution Committee finances the bulk of the meal expenditure, while the assistees pay just a token sum, depending in amount on the aid category they belong to, and on whether they take their meals at the commons, or have it delivered to their homes.

The Federation operates a total 10 kosher restaurants around the country, one each in Bucharest, Arad, Bacau, Botosani, Brasov, Cluj, Galati, Oradea and Timisoara. Every restaurant has a ritual supervisor, or mashgiah, who sees that terephan food is avoided and kosher cooking conditions are strictly observed. The meals are made up as a rule of three traditional Jewish courses. Between them all, the restaurants serve an average 40,000 lunches a month, or about 1,300 a day. Out of the monthly total, roughly 18,000 lunches are home delivered.

Kosher restaurants are open not only to the assistees, but also to employees and collaborators of the local Jewish congregations, to members of the Jewish choirs and bands, to foreign Jewish students attending courses in Romania, as well as to Israeli tourists. Members of the congregations

who are not on the assistance program but want to keep dietary rules are also free to eat there.

Transport attendants who deliver home meals also act as a valuable communication link with the assistees. When they turn up at a door and no one answers the bell, they call the Assistance Department, which rapidly dispatches a doctor and a social worker on the premises. Depending on their findings, they take immediate steps, dispensing medical assistance on the spot, or taking the assistee to a hospital or a rest home if the need be.

In communities where kosher restaurants are not available, Federation assistees are handed out additional food relief instead.

Ritual restaurants do more than just provide regular Jewish diets. They are places where congregation members get to know each other better. Hebrew classes are taught there. Lectures and performances are given. Jewish youths like to gather there to sing and dance together as often as they can.

Owing to Joint subsidies, the Federation is able to buy first-quality food, employ good cooks, and cover the administration and transportation expenditures. Kosher restaurants are a major point on the Assistance Department's agenda, and a real blessing for the numerous Jews who benefit from them.

A Good Thing Growing Better Every Day

That is what every one of us, regular members, think of our Club.

We owe it to the constant, dedicated care of the organizers, especially to Ms. Mara Coen, the Joint delegate, who works real miracles in improving the activity of the Club, turning it more and more attractive from one week to the next. Sure enough, our guests--such as the members of the Jewish Theater company, actor Silviu Stanculescu, the Menorah troupe, choir conductor Izu Gott and Amedeo Gott, Ms. Ozana Ninosu and Ms. Luiza Cohn, to name just some of them--also deserve a great credit for the success of our gatherings. More than once, the audience has joined in, singing and clapping their hands to the music.

A particular delight to us are the mini-lectures delivered by Professor Marc Clarian. They are always so interesting that we are really looking forward to them.

Often enough, Club members gave us the

nice surprise of reading poems or epigrams of their own that showed fairly good skill and plenty of inspiration.

One would hardly believe his eyes seeing how we, old people, in rather precarious health, to say the least, suddenly set aside all of our troubles, forget about our loneliness and all, and get carried away by the lively, carefree atmosphere of the Club.

Of course, right now it's winter and we all seem to be overwhelmed by various hardships, but still we gladly shed off our isolation and get together as often as we can, and try to increase our personal contribution to the success of our gatherings.

For my part I only wish that these meetings get more and more frequent, and that more and more people engage in them. A triple cheer for our Club and good luck for the future!

Alexandru Negrea,
Federation Assissee

מאמר על חשיבות התורה...
התורה היא חוקי החיים...
היא מלמדת אותנו על דרכי השם...

התורה היא חוקי החיים...
היא מלמדת אותנו על דרכי השם...
היא מלמדת אותנו על דרכי השם...

התורה היא חוקי החיים...
היא מלמדת אותנו על דרכי השם...
היא מלמדת אותנו על דרכי השם...

התורה היא חוקי החיים...
היא מלמדת אותנו על דרכי השם...
היא מלמדת אותנו על דרכי השם...

התורה היא חוקי החיים...
היא מלמדת אותנו על דרכי השם...
היא מלמדת אותנו על דרכי השם...

התורה היא חוקי החיים...
היא מלמדת אותנו על דרכי השם...
היא מלמדת אותנו על דרכי השם...

מאמר על חשיבות התורה...
התורה היא חוקי החיים...
היא מלמדת אותנו על דרכי השם...

התורה היא חוקי החיים...
היא מלמדת אותנו על דרכי השם...
היא מלמדת אותנו על דרכי השם...

התורה היא חוקי החיים...
היא מלמדת אותנו על דרכי השם...
היא מלמדת אותנו על דרכי השם...

התורה היא חוקי החיים...
היא מלמדת אותנו על דרכי השם...
היא מלמדת אותנו על דרכי השם...

התורה היא חוקי החיים...
היא מלמדת אותנו על דרכי השם...
היא מלמדת אותנו על דרכי השם...

התורה היא חוקי החיים...
היא מלמדת אותנו על דרכי השם...
היא מלמדת אותנו על דרכי השם...

התורה היא חוקי החיים...
היא מלמדת אותנו על דרכי השם...
היא מלמדת אותנו על דרכי השם...

התורה היא חוקי החיים...
היא מלמדת אותנו על דרכי השם...
היא מלמדת אותנו על דרכי השם...